

Kerstvoorstellingen in en op gebouwen in Nederland

Deel 4 Overijssel

Stichting
tot behoud van erfgoed rond kerst
Nederland

Voorwoord

In Nederland is er een schat aan kerstvoorstellingen in en op gebouwen te vinden. Niet alleen kerstgroepen maar o.a. ook: glas in lood ramen, plafondschilderingen, doopvonten, altaarstukken en gevelstenen met kerstvoorstellingen. Het leek ons een goed idee om deze gegevens en afbeeldingen eens te verzamelen en in 11 boeken onder te brengen elke provincie één.

Veel beeldmateriaal hebben wij uit de kerstkaarten verzameling, die Chris Janssen aan onze Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst - Nederland heeft geschonken en de verkregen informatie n.a.v. een brief van Piet Wijnker aan de parochies van het Bisdom Haarlem in november 1995.

Ook mochten wij van de foto's op de website www.kerkfotografie.nl gebruik maken. Op deze website staan heel veel prachtige foto's, van kerken in Nederland, gemaakt door Diana Nieuwold.

Daarnaast is er ook veel informatie op het internet gevonden, zoals op de website www.verhaleninglasinlood.nl en <https://www.glasmalerei-ev.de/index.html> met enorm veel informatie over glas in loodramen van kerken in Limburg.

Probleem is wel, dat er in deze tijd veel, met name kerken, verdwijnen. Blijft het gebouw staan en krijgt het een andere functie, dan is de kans groot dat de vaste onderdelen bewaard blijven.

De losse stukken, zoals kerstgroepen vinden, mogelijk, hun weg naar andere kerken, musea of instellingen.

Wordt het gebouw afgebroken, dan gaan de vaste onderdelen zo goed als zeker verloren.

Ook kan het zijn, dat genoemde gebouwen inmiddels al zijn afgebroken, of een andere bestemming hebben gekregen.

Van een aantal gebouwen hebben wij naast de afbeelding geen gegevens. Mocht u die hebben dan houden wij ons aanbevolen.

Staat de kerstvoorstelling in of op uw gebouw er nog niet in, stuur dan een foto en zoveel mogelijk informatie naar: **info@stichtingerfgoedrondkerst.nl**

Alle boekwerken zijn dus onderhevig aan wijzigingen en aanvullingen die wij ontvangen.

Peter Diemer

Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland

Deel 4 : Overijssel

Revisie: 2026-02-03

Overijssel

Plaats	Gebouw	Pagina
Beuningen (O)	O.L.Vr. van Altijddurende Bijstand	4
Buurse (O)	H. Maria Presentatie	5
Dalfsen (O)	Cyriacuskerk	6
Delden (O)	H. Blasiuskerk	7
Denekamp (O)	St. Nicolaas	8
Deventer (O)	H. Lehuis of Broederkerk	9
Deventer (O)	H.H. Eersttronen. Apos. Petr.en Paul.	10
Enschede (O)	H. Jacobuskerk	11
Enschede (O)	St. Jozef	12
Enter (O)	H. Antonius Abtkerk	15
Glane (O)	St. Ephrem de Syrier klooster	16
Glanerbrug (O)	O.L.Vr. v.d. Heilige Rozenkrans	17
Goor (O)	H. Petrus en Paulus	18
Haaksbergen (O)	H.H. Bonifatius en Gezellenkerk	19
Haarle (O)	H. Sebastianus	20
Hengelo (O)	St. Lambertus Basiliek	21
Hoonhorst (O)	H. Cyriacus kerk	23
Kampen (O)	Buiten Nieuwstraat 62	24
Nieuw Heeten (O)	St. Joseph	25
Oldenzaal (O)	St. Plechelmus Basiliek	26
Overdinkel (O)	H. Gerardus Majella	29
Raalte (O)	Heilige Kruisheffing Basiliek	30
Schalkhaar (O)	St. Nicolaas	32
Sint Isidorushoeve (O)	H. Isidorus	36
Steenwijkerwold (O)	H. Andreas	37
Tubbergen (O)	St. Pancratiusbasiliek	39
Vasse (O)	H.H. Joseph en Pancratius	42
Vilsteren (O)	St. Willibrordus	43
Wierden (O)	St. Jan de Doper	46
Zwolle (O)	Dominicanenklooster	47
Zwolle (O)	Dominicanenkerk	48
Zwolle (O)	O.L.Vr. Ten Hemel Opn. "De Peperbus"	49
Zwolle (O)	St. Michaël	50
Zwolle (O)	Verrijzeniskerk	54

Waar: **Beuningen (O)**, O.L.Vr. van Alijddurende Bijstand

Wat: Raam

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Buurse (O)**, H. Maria Presentatie

Wat: Raam

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Heilige fam.

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Dalfsen (O)**, Cyriacuskerk

Wat: Linker raam boven orgel

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte

Foto's:

Waar: **Delden (O)**, H. Blasiuskerk
Wat: Schilderij
Wie: Franz Menninghausen (1749-1827)
Wanneer: 1794
Afmetingen: 214,7 x 141 cm
Materiaal: Doek
Voorstelling:

- Aanbidding door de Herders

Foto:

Waar: **Denekamp (O)**, St. Nicolaas

Wat: Altaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Aanbidding Driekoningen

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Deventer (O)**, H. Lehuis of Broederkerk
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer: ca. 1920
Afmetingen: 400 m2
Materiaal: Gips, gepolychromeerd

Foto:

Waar: **Deventer (O)**, H.H. Eersttronende Apostelen Petrus en Paulus

Wat: Icoon

Wie:

Wanneer:

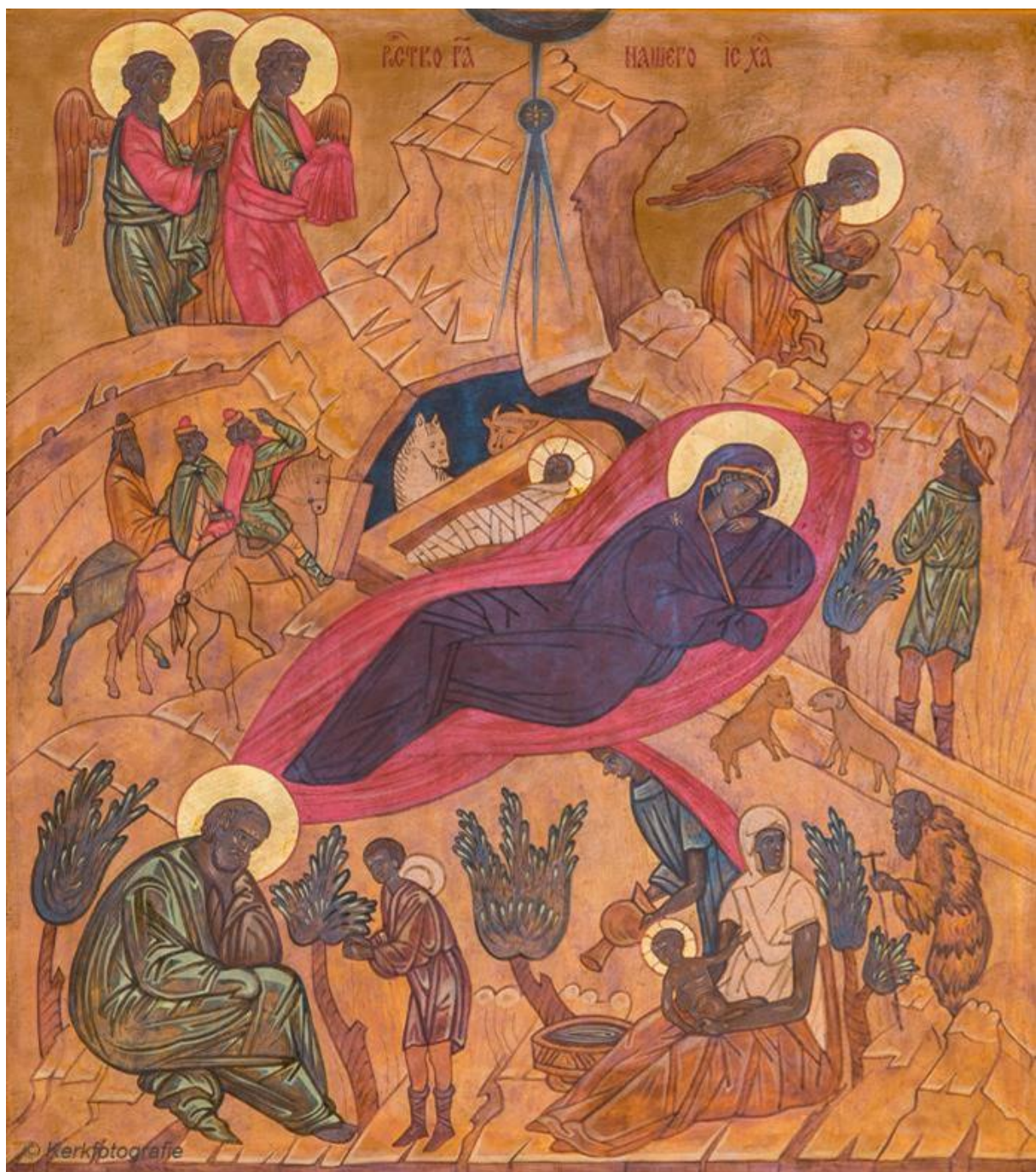
Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Geboorte verhaal

Foto: www.kerkfotografie.nl.

Waar: **Enschede (O)**, H. Jacobuskerk

Wat: Raam

Wie:

Wanneer:

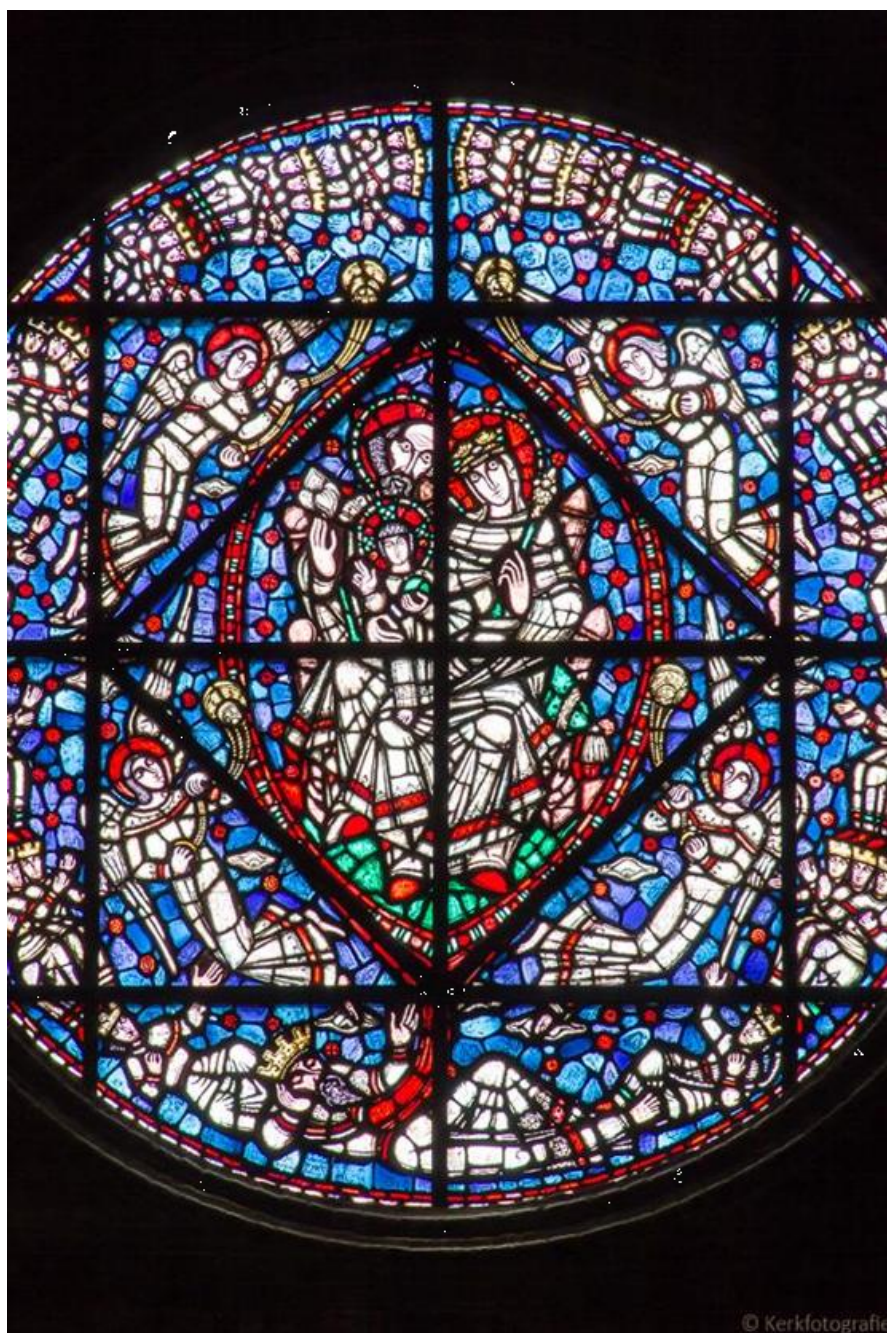
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Enschede (O)**, St. Jozef

Wat: Muurschildering

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Voorstelling in de tempel

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Enschede (O)**, St. Jozef

Wat: Hoofdaltaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Annunciatie

Foto's: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Enschede (O)**, St. Jozef

Wat: Maria altaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Annunciatie
- Geboorte

Foto's: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Enter (O)**, H. Antonius Abtkerk

Wat: Raam

Wie:

Wanneer:

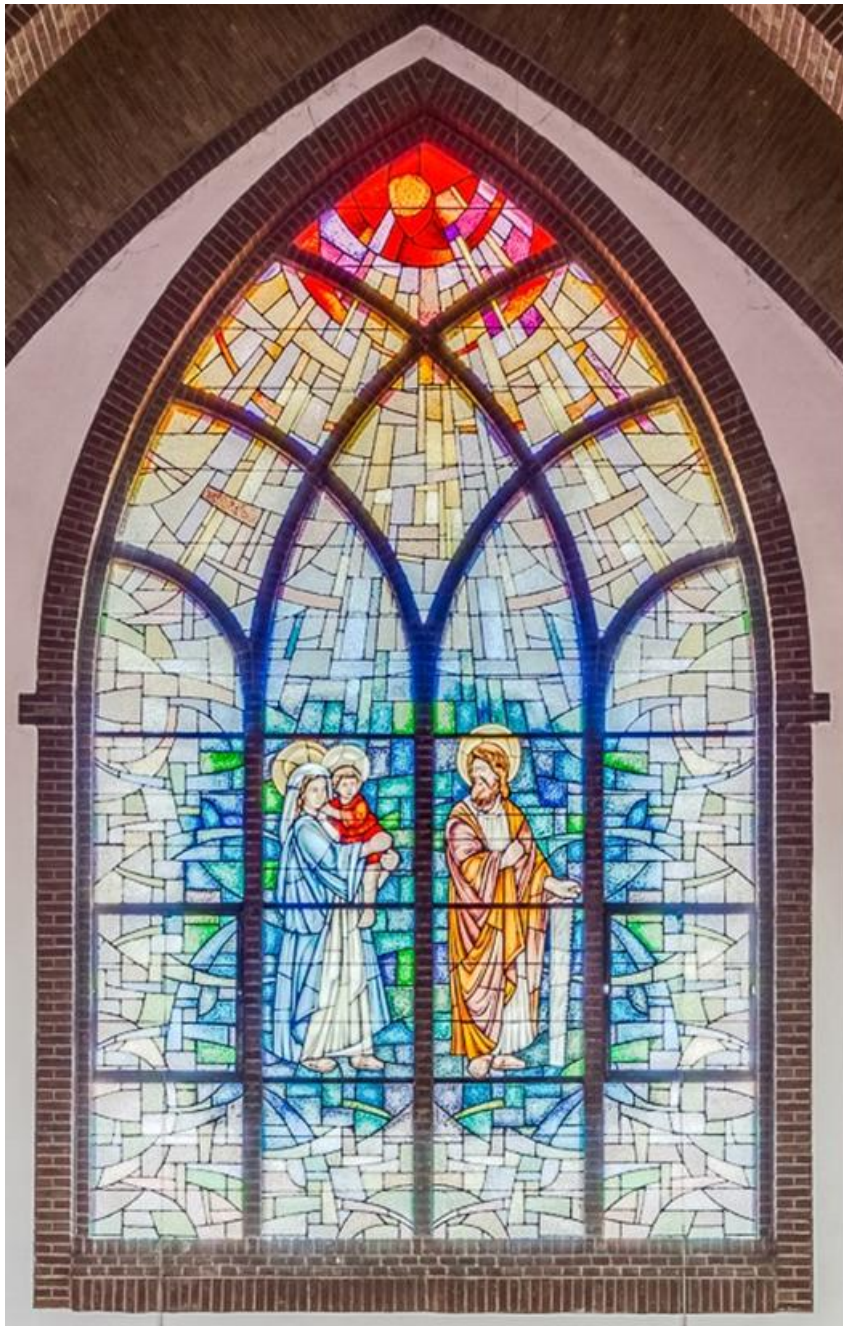
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Glane (O)**, St. Ephrem de Syriër klooster

Wat: Raam

Wie: Annemiek Punt

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte
- Voorstelling in de tempel

Foto's: Peter M. Diemer

Waar: **Glanerbrug (O)**, O.L. Vrouw van de Heilige Rozenkrans

Wat:

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Aanbidding door de Driekoningen

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Goor (O)**, H. Petrus en Paulus

Wat: Raam

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Kindermoord

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Haaksbergen (O)**, H.H. Bonifatius en Gezellenkerk
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer: 1935
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

Foto's: Jos Westendorp

Waar: **Haarle (O)**, H. Sebastianus

Wat:

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Maria met Kind en in de rand kleine kerstvoorstellingen
- Jozef met staf en in de rand kleine kerstvoorstellingen

Foto's: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Hengelo (O)**, St. Lambertusbasiliek

Wat:

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Aanbidding door de Driekoningen

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Hoonhorst (O)**, H. Cyriacuskerk

Wat: Raam boven orgel (L)

Wie:

Wanneer:

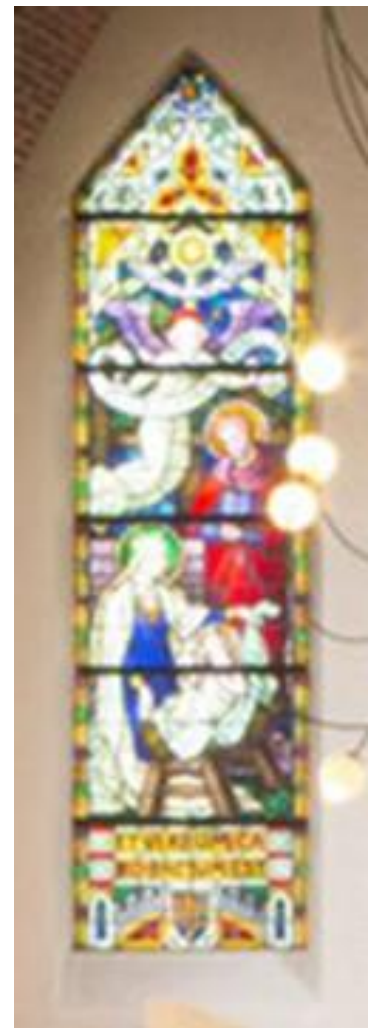
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte Jezus

Foto's:

Waar: **Kampen (O)**, Buiten Nieuwstraat 62 (achtergevel)

Wat: Afbeelding

Wie:

Wanneer: 1631

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Aanbidding herders

Foto: www.gevelstenen.net

Waar: **Nieuw Heeten (O)**, St. Joseph

Wat: Afbeelding

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Heilige Familie

Foto: www.kerkfotografie

Waar: **Oldenzaal (O)**, St. Plechelmus Basiliek

Wat: Drieluik van altaar

Wie: Pieter Coecke van Aelst (1502-1550)

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Geboorte en Aanbidding door de Driekoningen

Foto: Kalma.

Waar: **Oldenzaal (O)**, St. Plechelmus Basiliek

Wat: Linker luik altaar

Wie: Pieter Coecke van Aelst (1502-1550)

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: Jan

Waar: **Oldenzaal (O)**, St. Plechelmus Basiliek

Wat: Middenstuk altaar

Wie: Pieter Coecke van Aelst (1502-1550)

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Aanbidding door de Driekoningen

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Overdinkel (O)**, H. Gerardus Majella

Wat:

Wie:

Wanneer:

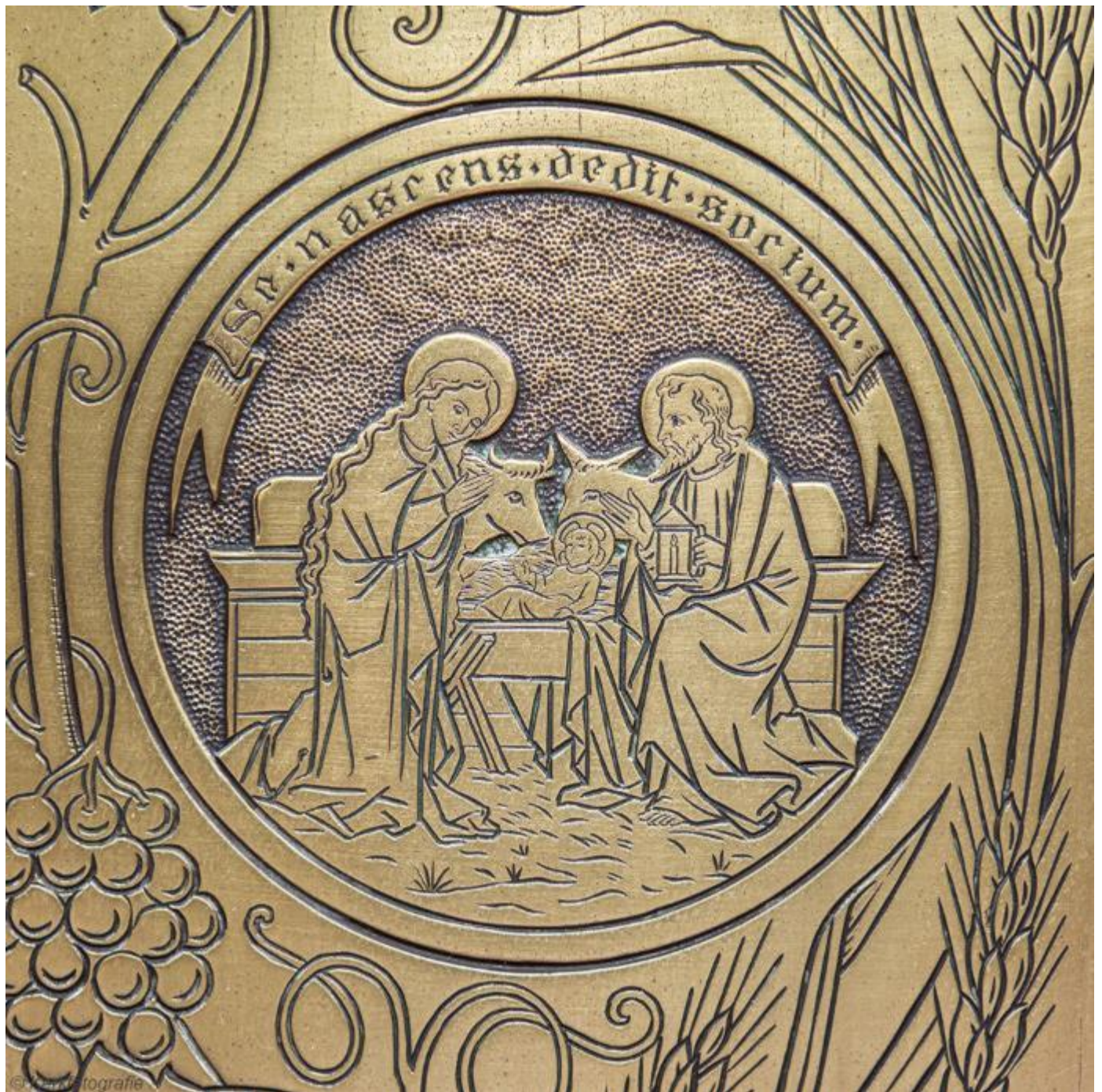
Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Raalte (O)**, Heilige Kruisheffing Basiliek

Wat: Details ramen

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- De Geboorte van Jezus
- Aanbidding door de Driekoningen

Foto's: Scherpgesteld.nu

Waar: **Schalkhaar (O)**, St. Nicolaas

Wat: Raam linker transept

Wie:

Wanneer:

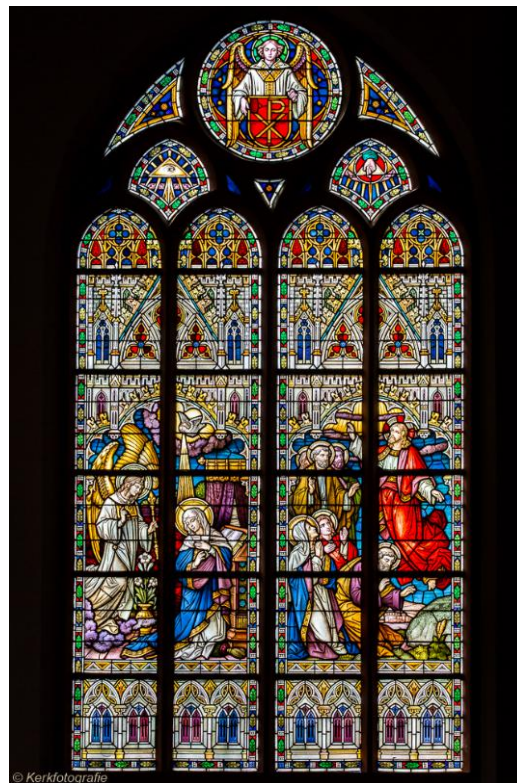
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- o.a. Annunciatie

Foto: www.kerkfotografie.nl

In dit raam zien we het begin en het einde van Jezus op aarde. Helemaal bovenin het raam zien we een engel die een schild in haar handen heeft met het Christussymbool, de Griekse letters P (ro) en X (chi), waarmee in het Grieks, de naam van Christus begint. Daaronder aan beide kanten een driehoek, als symbool van God, van de drie-eenheid. Daarin, links, het alziend oog en rechts, een gevende hand en de stralen van de Heilige Geest. In het linkerdeel van het raam zien we de Aartsengel Gabriel die Maria bezoekt en Maria de geboorte aankondigt. Maria is biddend afgebeeld, met een gebedenboek voor haar. Boven Maria zien we de Heilige Geest in de vorm van een duif. De Heilige Geest overschaduw haar en Maria ontvangt Jezus in haar schoot. Dit is het begin van Jezus aanwezigheid op aarde. In het rechterdeel zien we de hemelvaart van Christus. Maria en een aantal apostelen kijken met verbazing op, een andere apostel kijkt naar beneden en ziet dat Jezus de aarde verlaten heeft. Met een zegenend gebaar verlaat Jezus de aarde en hij geeft de apostelen de opdracht mee om het evangelie te verkondigen.

Waar: **Schalkhaar (O)**, St. Nicolaas

Wat: Raam rechter transept

Wie:

Wanneer:

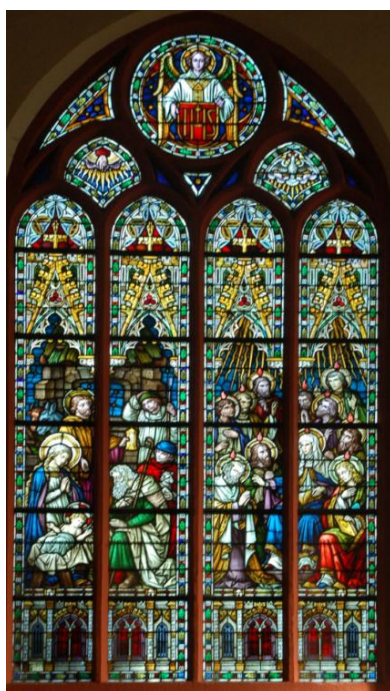
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- o.a. Aanbidding door de herders

Foto: www.heiligelebuinus.nl

In dit raam zien we de geboorte van Christus en de geboorte van de kerk. Helemaal bovenin het raam zien we een engel die een schild in haar handen heeft met het Christussymbool IHS (Iesus Hominum Salvator – Jezus de redder der mensen). Daaronder aan beide kanten een driehoek, als symbool van God, van de drie-eenheid. Daarin, links, een gevende hand met stralen die de Heilige Geest symboliseren en rechts een duif met stralen als symbool van vrede en de Heilige Geest. Links in het raam zien we Jezus in de kribbe met Maria en Jozef ernaast. Jozef houdt een lantaarn vast, als voorziend dat Jezus het Licht der Wereld zal worden. Rechts van de kribbe de herders die hulde komen brengen aan de nieuwgeborene. We zien een herdersstaf en een lammetje. In het rechterdeel zien we het feest van Pinksteren. Jezus is na zijn hemelvaart bij God in de hemel. We zien hier een biddende Maria, omringd door (10) apostelen. Op dit moment zien we de komst van de Heilige Geest, die als een vurige tong op hen is neergedaald. Hierna durven de apostelen zich naar buiten open te stellen, gaan ze getuigen over het leven van Jezus, over Zijn dood en Zijn verrijzenis uit het graf. De Kerk is begonnen, het is de geboorte van de Kerk.

Waar: **Schalkhaar (O)**, St. Nicolaas

Wat: Raam rechter transept

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Aanbidding door de Driekoningen

Foto: www.heiligelebuinus.nl

Onder in het raam zien we de tekst: “Koning der koningen”.

Jozef staat achter Maria die Jezus op schoot heeft. Bovenin het raam zien we de ster van Bethlehem die de wijzen/koningen, die we links in het raam zien, de weg heeft gewezen naar het nieuwgeboren Kind. De drie koningen hebben geschenken in hun hand, goud wierook en mirre, voor Jezus, de Koning der koningen.

Waar: **Schalkhaar (O)**, St. Nicolaas

Wat: Raam rechter transept

Wie:

Wanneer:

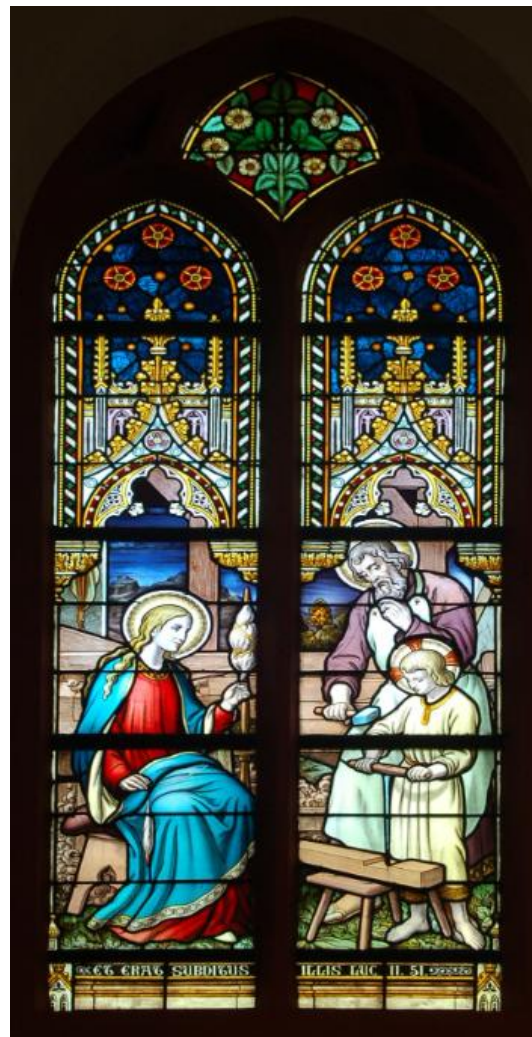
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Heilige Familie Nazareth

Foto: www.heiligelebuinus.nl

Tekst onder in het raam “Hij was hun onderdanig”

Dit slaat op het feit dat de 12-jarige Jezus bij een bezoek aan de tempel in Jeruzalem daar achterbleef toen zijn ouders weer naar huis gingen. Toen ze Hem misten en teruggingen vonden ze Hem in de tempel. Ze namen Hem mee terug naar Nazareth. In de bijbel eindigt het verhaal met de bovengenoemde tekst; en Hij was hen onderdanig. In dit raam zien we het idyllisch samenzijn van de Heilige Familie, het gelukkige huisgezin bijeen. Maria spint garen en Jozef leert Jezus de kunst van het houtbewerken.

Waar: **Sint Isidorushoeve (O)**, Heilige Isidorus

Wat: Muurschildering boven Maria altaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Annunciatie

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Steenwijkerwold (O)**, Heilige Andreas

Wat: Hoofdaltaar

Wie:

Wanneer:

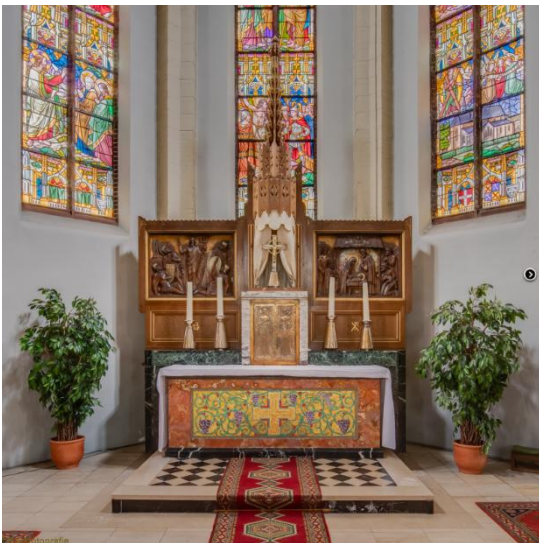
Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Steenwijkerwold (O)**, Heilige Andreas

Wat: Jozef altaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Vlucht naar Egypte
- Heilige Familie in de werkplaats Bethlehem

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Tubbergen (O)**, St. Pancratiusbasiliek

Wat: Raam achter altaar

Wie: Frans Nicolas sr., Eerste generatie glazenierskunst

Wanneer: 1897

Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte van Christus (boven), Mozes in het biezen mandje (onder)

Foto's: Caspar Dingjan

Waar: **Tubbergen (O)**, St. Pancratiusbasiliek
Wat: Raam Mariakapel
Wie: Joep Nicolas, Vierde generatie glazenierskunst
Wanneer: 1965
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Annunciatie

Foto's: Caspar Dingjan

Waar: **Tubbergen (O)**, St. Pancratiusbasiliek
Wat: Raam Mariakapel
Wie: Joep Nicolas, Vierde generatie glazenierskunst
Wanneer: 1965
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Visitatie

Foto's: Caspar Dingjan

Waar: **Vaasse (O)**, H.H. Joseph en Pancratius

Wat: achter Hoofdaltaar

Wie:

Wanneer:

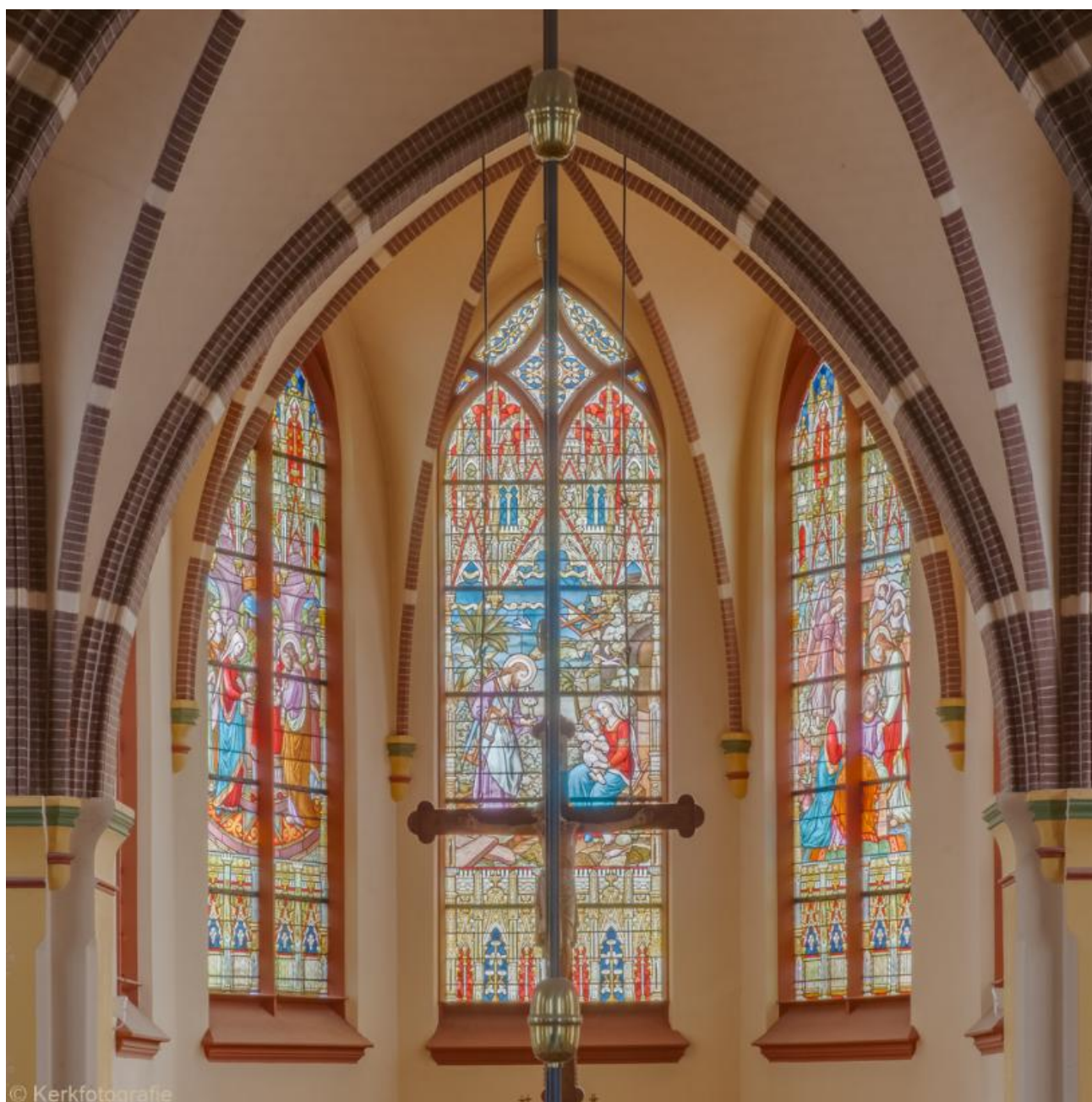
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Verloving Maria en Jozef
- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Vilsteren (O)**, St. Willibrordus

Wat: Hoofdaltaar

Wie:

Wanneer:

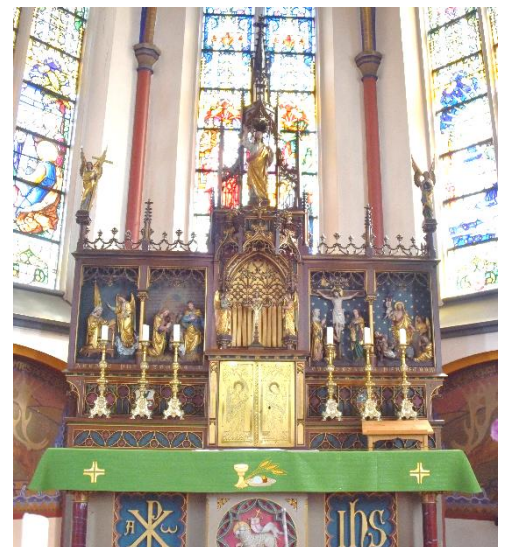
Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Annunciatie
- Geboorte

Foto's: P.M. Diemer

Waar: **Vilsteren (O)**, St. Willibrordus

Wat: Maria altaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Vlucht naar Egypte
- Dood Jozef

Foto's: P.M. Diemer

Waar: **Vilsteren (O)**, St. Willibrordus

Wat: Jozef altaar

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Verloving Maria en Jozef
- Voorstelling in de tempel

Foto's: P.M. Diemer

Waar: **Wierden (O)**, St. Jan de Doper

Wat: Raam

Wie:

Wanneer:

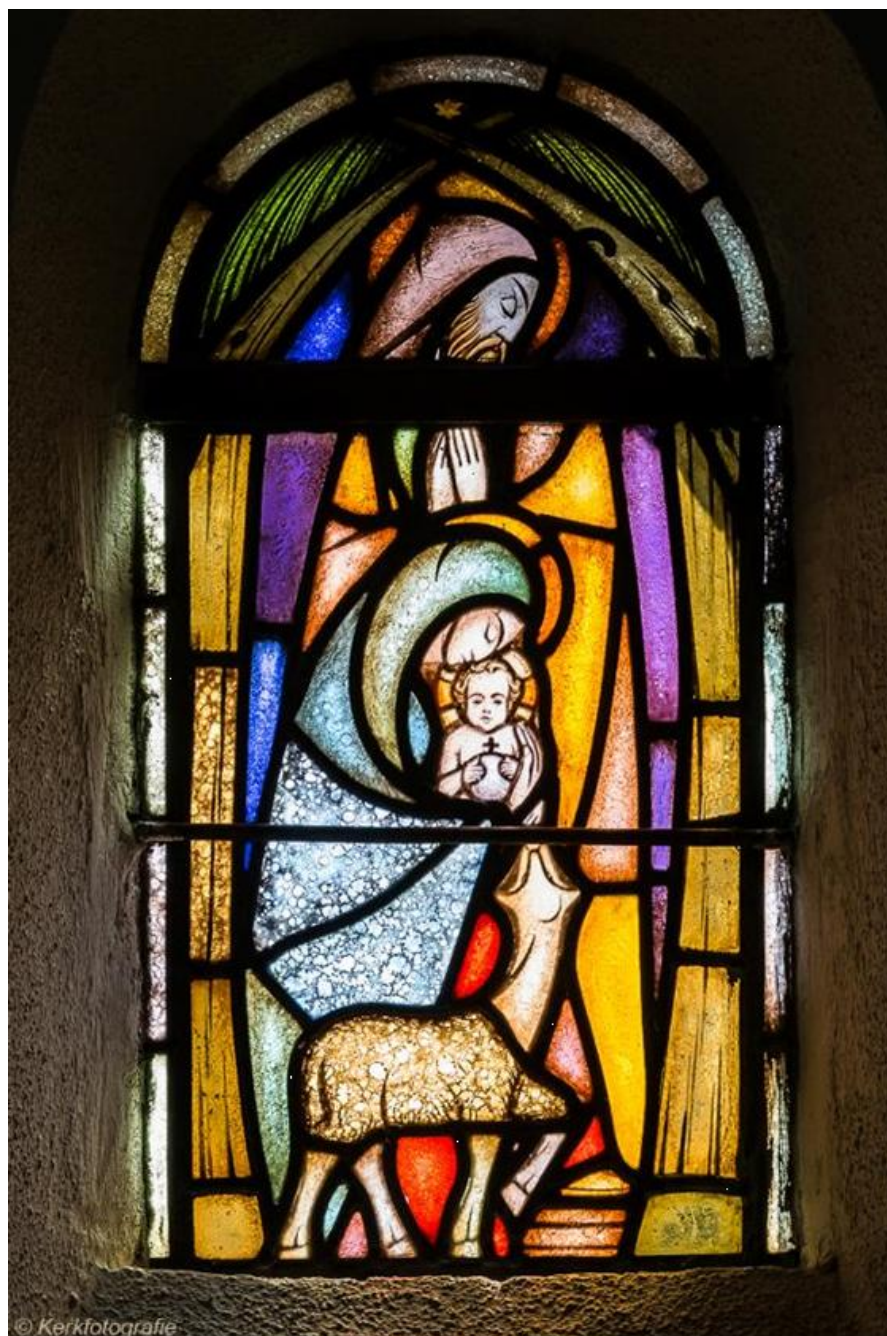
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Zwolle (O)**, Dominicanenklooster

Wat: Raam

Wie: Thomas van Aquino

Wanneer: 1916

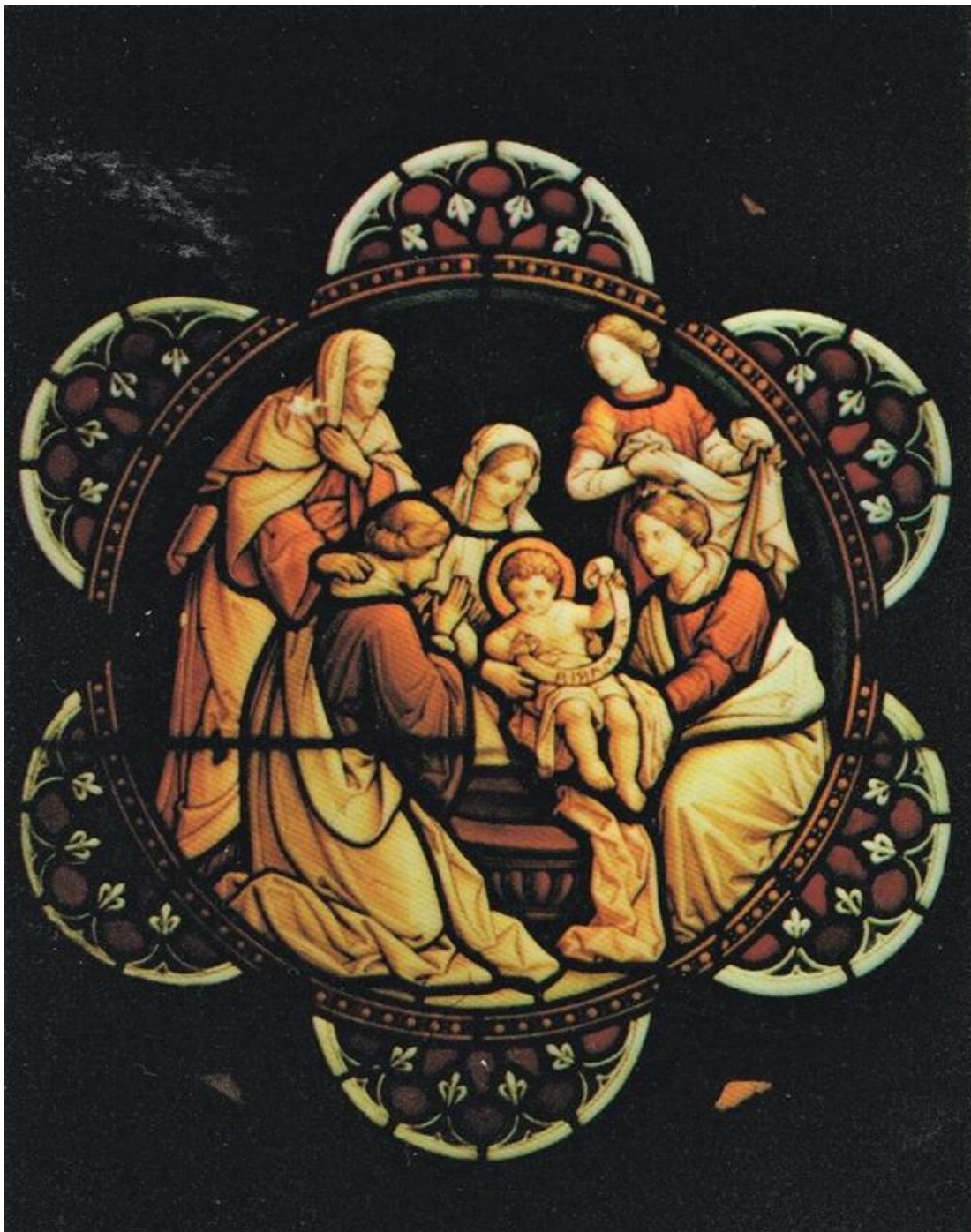
Afmetingen:

Materiaal: Glas in lood

Voorstelling:

- Geboorte

Foto:

Waar: **Zwolle (O)**, Dominicanenkerk
Wat: Kerstgroep met stal
Wie:
Wanneer: 2010
Afmetingen:
Materiaal:

Foto's:

Waar: **Zwolle (O)**, O.L. Vrouw Tenhemelopneming "De Peperbus"
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer: 2010
Afmetingen:
Materiaal:

Foto's:

Waar: **Zwolle (O)**, O.L. Vrouw Tenhemelopneming "De Peperbus"

Wat: Vierluik

Wie:

Wanneer:

Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Annunciatie
- Herberg Bethlehem
- Vlucht naar Egypte
- Heilige Familie In Nazareth

Foto:

Waar: **Zwolle (O)**, St Michaëlkerk

Wat: Schilderij

Wie: Jacob de Wit (1696-1754)

Wanneer: 1719

Afmetingen: 132,5 x 132,5 cm

Materiaal: Doek

Voorstelling:

- Aanbidding door de Herders

Foto:

Waar: **Zwolle (O)**, St. Michaëlkerk
Wat:
Wie: Attelier F.W. Mengelberg, Utrecht
Wanneer: 1894/1895

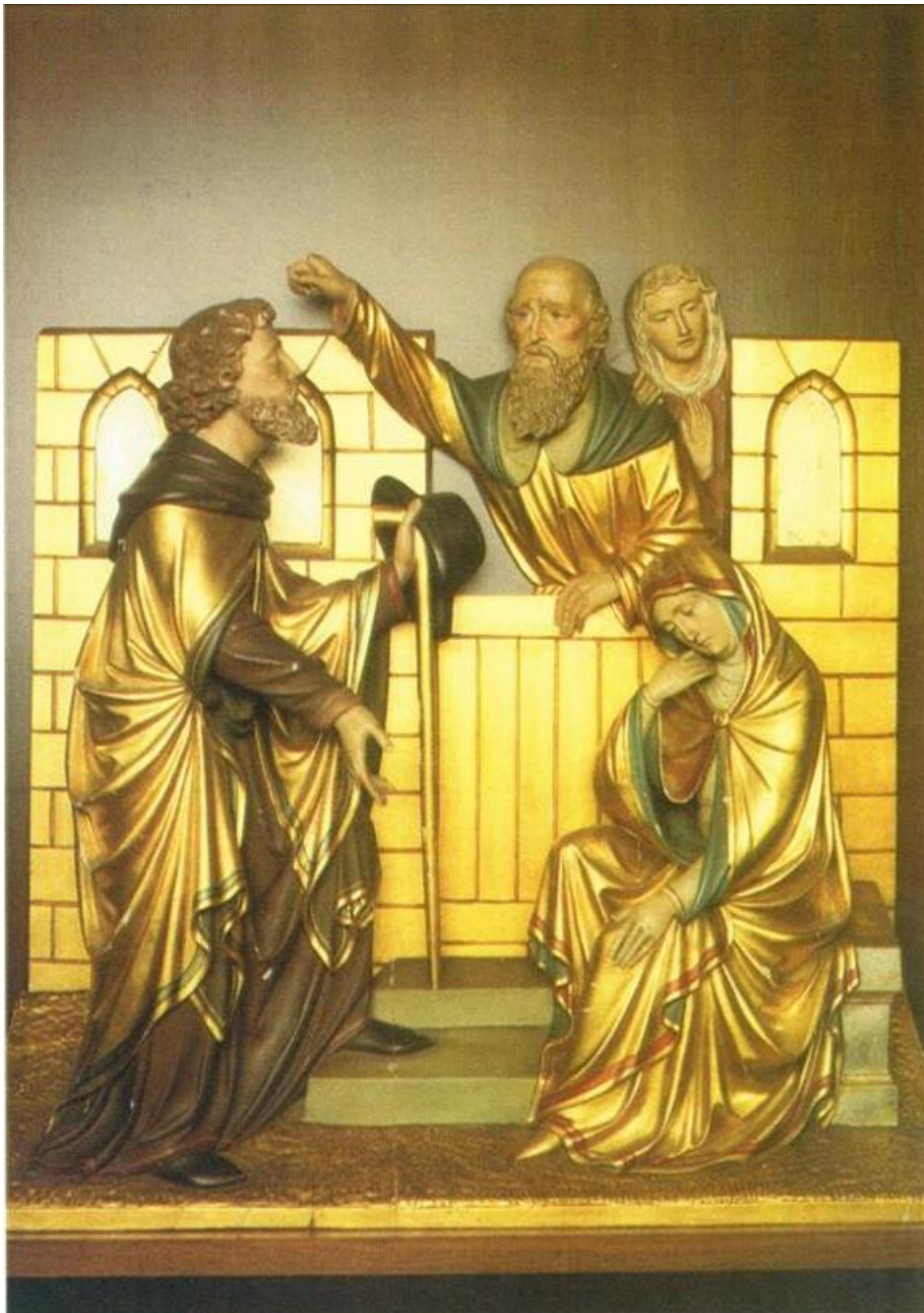
Afmetingen:

Materiaal:

Voorstelling:

- Geen plaats in de herberg
- Geboorte

Foto's: H. Seuters

Waar: **Zwolle (O)**, Verrijzeniskerk
Wat: Kerstgroep met stal
Wie:
Wanneer: 2010
Afmetingen:
Materiaal:

Foto:

